

19.05.2021

Ärende/10

§ 133

Den av Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om sektorsöverskridande välfärdsarbete och mentalvårdstjänster med låg tröskel för barn och unga

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade gruppmotionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att social- och hälsovårdssektorn och ungdomsservicen utreder möjligheterna att samarbeta i synnerhet med tanke på utveckling av nya verksamhetsmodeller för fältarbetet bland yngre ungdomar. Samtidigt bör också möjligheterna till samarbete med organisationer utredas. (Tuomas Rantanen)

Behandling

Ledamoten Tuomas Rantanen understödd av ledamoten Silja Borgarsdóttir Sandelin föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter att social- och hälsovårdssektorn och ungdomsservicen utreder möjligheterna att samarbeta i synnerhet med tanke på utveckling av nya verksamhetsmodeller för fältarbetet bland yngre ungdomar. Samtidigt bör också möjligheterna till samarbete med organisationer utredas.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

1 omröstningen

Ledamoten Tuomas Rantanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter att social- och hälsovårdssektorn och ungdomsservicen utreder möjligheterna att samarbeta i synnerhet med tanke på utveckling av nya verksamhetsmodeller för fältarbetet bland yngre ungdomar. Samtidigt bör också möjligheterna till samarbete med organisationer utredas.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 82

Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Anna Laine, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Mia Nygård-Peltola, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 2

Sirpa Asko-Seljavaara, Jan Vapaavuori

Frånvarande: 1

Harry Bogomoloff

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Tuomas Rantanens förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Gruppmotion av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp
- 2 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite suomeksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp föreslår i sin gruppmotion att det sektorsöverskridande välfärdsarbetet och mentalvårdstjänsterna med låg tröskel för barn och unga ska stärkas.

Att främja barns och ungas välbefinnande och att förebygga utslagning har varit centrala mål i stadsstrategin 2017–2021. Till de främsta målen i välfärdsplanen hör att främja den psykiska hälsan och välmåendet, och detta mål förverkligas i samverkan mellan alla sektorer. Också i den nationella strategin för psykisk hälsa är utgångsläget att den psykiska hälsan och välfärden bör beaktas på ett övergripande sätt på olika sektorer och nivåer i samhället.

Under den gångna strategiperioden har en styrstruktur för främjande av välfärd och hälsa (HYTE) införts och som en del av den bl.a. ett nätverk för barn och unga (LANU), en integrationsgrupp för barn- och ungdomstjänster, ett styr- och servicenätverk för unga och en styrgrupp för elevvård. Dessa grupper har till uppgift bl.a. att främja barns och ungas hälsa och välfärd, liksom också samordning av tjänsterna.

Servicekedjan för mentalvårdstjänsterna för barn och unga har bearbetats i omfattande samverkan mellan HUS, fostrans- och utbildningssektorn, kultur- och fritidssektorn och social- och hälsovårdssektorn. Nu pågår verkställighetsfasen, under vilken kompetensen kring psykisk hälsa och välmående stärks inom alla sektorer.

Servicekedjan är ett gemensamt verktyg för aktörerna, med vilket det sektorsöverskridande samarbetet säkerställs när det gäller att leda servicekedjan, erbjuda förebyggande stöd och sköta barns och ungas psykiska hälsa. Som en del av arbetet med servicekedjan tar sektorerna i bruk ett gemensamt redskap för att identifiera oro och föra saken på tal, CA-modellen (Common Approach), och en servicemodell med låg tröskel, med vilka det säkerställs att hjälp går att få i rätt tid och att aktörerna samarbetar sinsemellan.

Det tidiga stödet och vården på basnivå vid psykiska problem stärks genom ökad användning av psykosociala interventioner baserade på bevis exempelvis inom skolhälsovården, elevvårdens psykolog- och kuratorstjänster och ungdomsarbetet. Mentalvårdstjänsterna för unga har stärkts genom mer resurser för ungdomsstationen och genom inrättande av två serviceställen, Mieppi, för mentalvårdstjänster med låg tröskel. Ungdomsstationens verksamhet utvidgas ytterligare, och vid familjecentret inrättas det på basnivå en mentalvårdsenhet för barn genom att det barnpsykiatriska teamets uppgifter breddas.

Inom elevvården har det utvecklats en modell med låg tröskel, enligt vilken hjälp och stöd om möjligt erbjuds i första hand i skolan. Kuratorerna är socialvårdsproffs och kan samarbeta med familjecentrets aktörer för psykosocialt stöd när situationen för enskilda barn och unga så kräver. Förebyggande generellt inriktat arbete är den primära verksamhetsformen för elevvården i skolan, och det främjar elevernas delaktighet, hälsa och välbefinnande.

Ett ständigt strategiskt mål i fostrans- och utbildningssektorn är att stärka personalens kompetens och färdigheter. Sektorsöverskridande fortbildningar i syfte att stärka kompetensen inom mental hälsa, specialpedagogisk kompetens och stärkt tidig identifiering av problem har funnits att tillgå. Dessutom stärks personalens färdigheter med hjälp av olika utvecklingsprojekt, exempelvis den yrkesövergripande helheten En inkluderande skola, programmet Mukana (spetsprojekt), som minskar marginaliseringen, och antimobbingsprogrammet AMP13.

Med hjälp av Regionförvaltningsverket i Södra Finland har stadens ungdomsservice tillsammans med fostrans- och utbildningssektorn inlett ett nytt projekt för skolungdomsarbetet. Målet är att garantera de unga likvärdiga möjligheter till en smidig vardag och skolgång, att minska på ensamheten och otryggheten och att främja det psykiska välbefinnandet.

Ett gemensamt mål för staden i år är att främja barns och ungas välbefinnande och att förebygga ensamhet och social utslagning genom att öka möjligheterna till mångsidiga hobbyer i anslutning till skoldagarna. I detta syfte utvecklas det för Helsingfors just nu en modell för hobbyverksamhet utifrån Islandsmodellen. Avsikten är att skolorna i Helsingfors ska få en modell för hobbyverksamhet för alla barn och unga och för deras familjer, likaså att binda samman barns och ungas delaktighet och möjlighet att bli hörda, inrättandet och utvecklingen av goda verksamhetsmodeller, samarbetet mellan skolorna, stadens tjänster och de som erbjuder hobbyer, samordningen av tjänsteproduktionen och kommunikationen om hobbymöjligheterna.

Tillsammans med unga är det meningen att utveckla det för centrumbiblioteket Ode planerade ungdomsstödet med låg tröskel i en öppen ungdomslokal som ökar möjligheterna till diskussion med en vuxen.

Social- och hälsovårdsnämnden, fostrans- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden har gett utlåtanden i ärendet. Svaret är förenligt med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en gruppmotion som undertecknats av mer än hälft

19.05.2021

Ärende/10

ten av fullmäktigegruppens medlemmar och som har rubriken grupp-
motion.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Gruppmotion av Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp
- 2 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite suomeksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 05.05.2021 § 106

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Stadsstyrelsen 19.04.2021 § 269

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar gruppmotionen som slutbehandlad.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

19.05.2021

Ärende/10

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Nämnden för fostran- och utbildning 09.02.2021 § 21

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Utlåtande

SFP:s fullmäktige-grupp föreslog diverse åtgärder för sektorsöverskridande välfärdsarbete och mentalvårdstjänster, bl a i form av ytterligare personalresurser till småbarnspedagogiken och skolorna.

Utbildningsnämnden ställer sig positivt till detta förslag, men vill föra fram följande aspekter:

1. En stor del av dessa åtgärder planeras redan och i vissa har man kommit igång med utvecklingsarbete. Det är viktigt att detta arbete görs långsiktigt och utgående från det arbete som redan gjorts.
2. Ansvarsfördelningen måste vara klar och tydlig, så att varje instans har sitt eget ansvarsområde trots utökat samarbete. Vi bör utgå från barnets / ungdomens perspektiv men samtidigt bör detta inte bli en belastning och tilläggsuppgift för den befintliga personalen. Den service som beskrivs skall säkras såväl på svenska som på finska.
3. Problemet med bristen på utbildad personal. För tillfället är bristen på utbildad personal inom specialpedagogik stor, och på nationell nivå även inom elevvården. Trots att personalen fortbildas kontinuerligt behöver tillgången till behöriga special- och specialklasslärare säkras.

Stärkande av anställdas kompetens och färdigheter inom mental hälsa

Att stärka de anställdas kompetens och färdigheter är ett ständigt strategiskt mål för sektorn för fostran och utbildning. Helsingfors stad erbjuder i detta nu sektorsöverskridande fortbildningar för att stärka kompetensen inom mental hälsa. Sektorn för fostran och utbildning arbetar kontinuerligt med att ge skolpersonalen ökad specialpedagogisk kompetens och verktyg för att stärka tidig identifiering och öka kunskaper om befintliga vårdstigar.

Därutöver stärker man de anställdas kompetens och färdigheter i samband med olika utvecklingsprojekt- och helheter. Som exempel på dessa kan nämnas:

- En inkluderande skola, vari man utvecklar konceptet kring en skola för alla ur ett mångprofessionellt perspektiv.

19.05.2021

Ärende/10

- Mukana, som är ett av strategiperiodens spetsprojekt och strävar till att minska ojämlikhet och barns/ungas marginalisering.

- Antimobbningsprogrammet (AMP13, på finska KVO13), som består av 13 åtgärder för att motverka mobbning. I programmet ingår förebyggande åtgärder och åtgärder som kan förverkligas under och efter mobbningsfall.

Inom dessa utvecklingshelheter ser man över befintliga processer och strukturer för att bättre kunna stöda den verksamhet som förverkligas på enheterna. Dessutom fortbildar man skolornas ledning och övrig personal och producerar stödmaterial för att skolorna ska ha bättre förutsättningar att stöda alla elever utifrån deras individuella behov.

De senaste åren har man inom sektorn för fostran och utbildning fokuserat starkt på välmående och välbefinnande. Inom t ex den svenska servicehelheten har man inom alla verksamhetsområden anordnat välmåendedagar för personalen under vilka man utgått från barnens, elevernas studerandes och personalens välbefinnande på olika plan och anordnat olika former av fortbildning för att stärka personalens kompetens inom dessa delområden.

Sektorsöverskridande samarbete för främjande av mental hälsa samt ledningens ledarskap inom välfärd och mental hälsa

Inom sektorn för fostran och utbildning i Helsingfors stöds barnet och den unga utifrån hans individuella behov. De stödåtgärder som läggs in, planeras mångprofessionellt och genom att etablera tväradministrativa styrgrupper och nätverk. I nätverksmöten deltar de personer som är involverade i barnets eller den ungas vård, omsorg samt fostran och utbildning.

Social- och hälsovårdssektorn och sektorn för fostran och utbildning har förbättrat samarbetet och servicen gällande mentalvård till barn och unga, bl a genom gemensamma diskussioner och utvecklingsarbete på direktörs- och chefsnivå. I samband med detta har man skapat gemensamma arbetsgrupper för att främja ledarskapet och det gemensamma utvecklingsarbetet.

Exempel på dessa arbetsgrupper är:

1) Integrationsgrupp för tjänster och service (Palvelujen integraatio-ryhmä) som utarbetat en beskrivning av servicekedjan för barn och ungdomar med mentala problem (Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien palveluketjumallinnus). I denna beskrivning nämns att den service som beskrivs skall säkras såväl på svenska som på finska.

19.05.2021

Ärende/10

2) VIP-nätverket, som främjar utvecklingen av styr- och servicenätverken för krävande särskilt stöd.

Det tväradministrativa arbetet har en framträdande roll även i de spetsprojekt och utvecklingshelheter som nämnts tidigare. I projektet för att minska ojämlikhet och marginalisering deltar bl a fostrans- och utbildningssektorn, kultur- och fritidssektorn, social- och hälsovårdssektorn samt stadskansliets näringslivsavdelning.

Ett fungerande samarbete samt ett förbättrat ledarskap inom dessa områden är väsentligt, och tydliga processer och en klar ansvarsfördelning krävs för att en ändamålsenlig service skall kunna säkras kunden. Detta kan på vissa punkter kräva tilläggsresurser.

Tillsättande av mer elevvårdspersonal och skolungdomsarbetare

Tillsättande av elevvårdspersonal sker utgående från en jämlik dimensionering inom staden. För tillfället finns inga tilläggsresurser beaktade i budgetmedlen för år 2021 för att utöka den del av elevvården som är underställd sektorn för fostran och utbildning.

Inrättande av en Gott Humör-träffpunkt

Inom sektorn för fostran och utbildning utgår man från att hela staden är en lärmiljö och att olika lokaler kan användas som både lärmiljöer och mötesplatser för barn och unga. Vi stöder förslaget att inrätta lättillgängliga och informella mötesplatser för barn och ungdom där de har tillgång till en mångkunnig och -professionell personal. Tilläggsresurser för detta är inte beaktade i budgeten för 2021.

Föredragande

sektorchef i fostrans- och utbildningssektorn
Liisa Pohjolainen

Upplysningar

Kristian Roos, chef för sakkunnig- och kontorstjänster, telefon: 310 80028
kristian.roos(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2021 § 12

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien lasten ja

nuorten mielenterveyspalveluja, osaamisen vahvistamista ja toimialojen yhteistyötä seuraavan lausunnon:

"Helsingin kaupungin hyvinvointisuunnitelman keskeisimpiä tavoitteita on mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitetta toteutetaan kaikkien toimialojen yhteistyönä. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjua on työstetty laajassa yhteistyössä HUSin, kasvatuksen ja koulutuksen, kulttuuri- ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveystoimen kesken. Menossa on toimeenpanovaihe, jonka aikana muun muassa vahvistetaan mielenterveyteen ja hyvinvointiin liittyvää osaamista kaikilla toimialoilla.

Palveluketju on toimijoiden yhteinen työkalu, jolla varmistetaan poikkihallinnollinen yhteistyö palveluketjun johtamisessa, ennaltaehkäisevän tuen tarjoamisessa sekä lasten ja nuorten mielenterveyden hoidossa. Osana palveluketjutyötä otetaan käyttöön toimialojen yhteinen huolen tunnistamisen ja puheeksioton väline, CA (Common Approach) -malli, sekä matalan kynnyksen palvelumalli, joilla varmistetaan oikea-aikainen apu ja toimijoiden välinen yhteistyö.

Mielenterveysongelmiin liittyvää varhaista tukea ja perustason hoitoa vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvien psykososiaalisten interventioiden käyttöä esimerkiksi kouluterveydenhuollossa, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluissa sekä nuorisotyössä. Nuorten mielenterveyspalveluja on vahvistettu lisäämällä nuorisoaseman resursseja sekä perustamalla kaksi matalan kynnyksen mielenterveyspalvelupiste Mieppiä. Nuorisoaseman toimintaa laajennetaan edelleen ja perhekeskuksen yhteyteen perustetaan perustason lasten mielenterveyspalveluyksikkö lastenpsykiatrisen tiimin tehtäviä laajentamalla.

Mielenterveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen huomioiminen eri toimialoilla ja yhteiskunnallisilla tasoilla on kansallisenkin mielenterveysstrategian lähtökohta. Yksi sektori tai toimiala ei ratkaise nuorten mielenterveyden tai muita vastaavia pulmia. Lapsen ja nuoren hyvinvointi rakentuu monessa eri kehitysympäristössä. Koulu on kehityksen kannalta keskeinen kehitysympäristö. Kaikilla koulussa toimivilla aikuisilla tulee olla valmius tunnistaa huolia, auttaa lasta ja nuorta sekä osata ohjata tarvittaessa vahvemman avun piiriin (CA-malli).

Oppilashuollossa on kehitetty matalan kynnyksen malli, jossa apua ja tukea pyritään esisijaisesti tarjoamaan koulussa. Kuraattorit ovat sosiaalihuollon ammattilaisia ja voivat toimia yhteistyössä perhekeskuksen psykososiaalisen tuen toimijoiden kanssa yksittäisen lapsen ja nuoren tilanteen niin vaatiessa. Ehkäisevä yhteisöllinen työ on ensisijainen oppilashuollon toimintamuoto koulussa, ja se edistää oppilaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia.

19.05.2021

Ärende/10

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja tasapainoisen arjen mahdollisuus sekä tuen tarve on tunnistettava kaikissa palveluissa, joissa heitä kohdataan. Mielenterveys on voimavara, osa terveyttä ja tärkeää yksilön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta. Mielenterveyttä huomioiva ja edistävä toiminta niin yksilötasolla, monitoimijamallissa kuin kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa tukee mielen hyvinvointia vahvistavia ja suojaavia elementtejä ja ehkäisee ongelmien muodostumista."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Anna Helme, vastaava suunnittelija, puhelin: 310 69677
anna.helme(a)hel.fi

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 040 8474745
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Markus Salonen, keskitettyjen palvelujen päällikkö, puhelin: 050 3809967
markus.salonen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.01.2021 § 5

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä ja toteaa samalla, että aloitteessa tunnistettuihin toimenpidetarpeisiin on Helsingin kaupungilla parhaillaan meneillään useita kehittämistoimenpiteitä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat Helsingin kaupungin keskeisistä strategisia tavoitteita. Kuluvalla strategiakaudella on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) ohjausrakenne, joka kokoaa toimialat yhteen edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Osana rakennetta toimivat muun muassa lasten ja nuorten (LANU) verkosto, lasten ja nuorten palvelujen integraatioryhmä, nuorten ohjaus ja palveluverkosto sekä oppilashuollon ohjausryhmä. Näiden ryhmien tehtävänä on muun muassa edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä palveluiden yhteensovittamista. Rakenteilla halutaan turvata hallintokuntien yhteistä tavoitteiden asettamista sekä johtamista.

Helsingissä on vastikään toteutettu laaja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluketjujen kehittämistyö. Kehittämistyön tavoitteena on ollut

19.05.2021

Ärende/10

lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen parantamalla lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjuja, tunnistamalla niiden palveluaukkoja, siirtämällä palveluiden painopistettä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään suuntaan sekä parantamalla monialaista yhteistyötä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden palveluketjujen sujuvoittamiseksi. Kehittämistyötä on ohjattu monihallintokuntaisesti, jolla on varmistettu eri organisaatioiden ja palveluiden sitoutumista kehittämiseen ja yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Hankkeen työskentelyn pohjalta on Helsingissä sovittu seuraavia toimenpiteitä lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin vastaamiseksi:

1. Vahvistetaan Helsingin omia matalankynnyksen perustason mielenterveyspalveluita.
2. Varmistetaan erikoissairaanhoidon jalkautuva intensiivituki- ja hoito lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteisille 10-18-vuotiaille väliinpuotoaja-asiakkaille.
3. Vahvistetaan koulun ja oppilaitosten roolia lapsen ja nuoren mielenterveystarpeiden tunnistamisessa ja matalankynnyksen hoidossa.
4. Kuvataan ja otetaan käyttöön yhteinen huolentunnistamisen ja tarttumisen toimintamalli.
5. Systematisoidaan ja lisätään näyttöön ja tutkimukseen perustuvien interventioiden käyttöä perus ja erityistason palveluissa.
6. Varmistetaan palveluketjun jatkotyöstö, jossa määritellään hoidon eri vastuutahot ja kuvataan palvelusisällöt.

Lisäksi pilotoidaan uusia näyttöön perustuvia mielenterveystoimia ja laajennetaan aiemmin käytettyjen interventioiden koulutusta, jotta varmistetaan tehokkaiden interventioiden saatavuus kaikissa palveluissa.

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota kaikessa kaupungin toiminnassa. Monialaisten palveluiden ja palveluketjujen suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan jatkuvaa yhteistyötä ja sitoutumista kaikilta lasten ja nuorten parissa työskenteleviltä taholta. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden nuorisopalvelut tulee lisäämään lähivuosina henkilöstön osaamista nuorten mielenterveyden ongelmien varhaiseksi tunnistamiseksi, puuttumiseksi sekä oikeaan palvelun löytymiseksi. Huolen varhaiseen tunnistamisen ja siihen tarttumiseksi tullaan nuorisopalveluissa ottamaan käyttöön kaupunkiyhteinen huolentunnistamisen malli. Lisäksi henkilöstöä koulutetaan edelleen nuorten pahanolon kohtaamiseen sekä verkkoauttamistyöhön. Oikean palvelun

löytymiseksi lisätään myös nuorisotyöntekijöiden mielenterveyspalveluiden ja palveluketjujen tuntemusta.

Nuorisopalvelut on mukana vuonna 2021 alkavassa monialaisessa pilotti- ja tutkimushankkeessa, jossa kehitetään vaikuttavaa tuki- ja hoitomallia 10–17-vuotilaille lapsille ja nuorille, joilla on laaja-alaisia tuen tarpeita ja mielenterveysongelmia. Hankkeessa yhdistetään lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja nuorisotyön osaamista varmistamaan kokonaisvaltaista tukea nuorelle. Hankkeessa jalkaudutaan lapsen ja nuoren luontaisiin kehitysympäristöihin. Nuorisotyön roolina on nuoren vapaa-ajan huomioiminen ja myönteisten toimintamahdollisuuksien vahvistaminen muun tuen osana (esim. harrastukset, kaverit, nuorten yhteisöt) ja koordinoita yhteistyötä nuorisotyön muiden toimijoiden kanssa.

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden kysyntä on lisääntynyt viime aikoina entisestään ja sen arvellaan myös kasvavan lähitulevaisuudessa. Tiedetään myös, että koronaepidemia on lisännyt nuorten yksinäisyyttä, mielenterveyden haasteita sekä turvattomuuden kokemuksia. Koronaepidemian alkaessa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden työssä on panostettu erityisesti digitaaliseen ja jalkautuvaan nuorisotyöhön sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten yksilölliseen tukeen.

Nuorisopalveluiden kohdennetussa työssä, kuten etsivässä nuorisotyössä sekä Luotsi-toiminnassa, tarjotaan nuorille yksilöllistä tukea sekä henkilökohtaista ohjausta sopivien palveluiden piiriin. Jalkautuvassa nuorisotyössä taas jalkaudutaan nuorten suosimiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskuksiin, metroasemille ja tapahtumiin, ja mahdollistetaan näin keskustelutukea ja ohjausta hyvin matalalla kynnyksellä nuorten omissa paikoissa. Viime vuonna jalkautuvaa työtä on lisätty merkittävästi kaupungin eri alueilla. Nuorisotyötä tehdään enenevässä määrin myös digitaalisissa toimintaympäristöissä, josta voidaan löytää muutoin hankalasti tavoitettavia nuoria, kuten kotiin syrjään jääneitä nuoria, jotka viettävät paljon aikaa verkko maailmassa. Korona-aikana nuorisohjaajia on myös ollut tekemässä verkkoauttamistyötä Mieli ry:n suositussa Sekasin Chat -palvelussa.

Ryhmäaloitteessa esitetään nuorisotyöntekijöiden lisäämistä kouluihin ja monialaisen yhteistyön vahvistamista kulttuuri- ja vapaa-ajan sektorin kanssa. Koronaepidemian negatiivisiin seurauksiin ja uusiin aaltoihin vastaamiseksi Helsingin kaupungin nuorisopalvelut on aloittanut Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä lisävastuulla, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, uuden koulunuorisotyöhankkeen. Hankkeen tavoitteena on turvata nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia arjen ja koulunkäynnin sujumiseksi, vähentää yksinäi-

syyttä ja turvattomuutta sekä edistää mielen hyvinvointia. Hankkeen laajempuna tavoitteena on rakentaa pohjaa hankekauden jälkeiselle pysyvämmälle uudenaikaiselle koulunuorisotyön mallille Helsingissä. Hankkeeseen palkataan nuorisotyöntekijöitä niille alueille ja yhteistyöhön koulujen kanssa, jonne syrjäytymisen riskejä erityisesti kasautuu. Hankkeen erityisenä kohderyhmänä ovat yläkouluikäiset ja peruskoulun jälkeen nivelvaiheessa olevat nuoret, joilla on haasteita erityisesti yksinäisyyden tai mielen hyvinvoinnin kanssa, sekä nuoret, joille koronaepidemia on tuonut tai lisännyt tuen tarpeita opinnoissa suoriutumiseen.

Helsingin kaupunkiyhteisenä tavoitteena 2021 on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäistä yksinäisyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä lisäämällä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen. Tähän Helsinki on parhaillaan kehittämässä Islannin malliin pohjalta Helsingin harrastamisen mallia, joka lisää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia sekä harrastavien lasten ja nuorten lukumäärää. Mallin pilottivaiheessa on tarkoituksena rakentaa pysyvä harrastamisen malli Helsingin kouluihin, jossa yhdistyvät lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, hyvien toimintamallien luominen ja kehittäminen, yhteistyö koulujen, kaupungin palveluiden ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa sekä palvelutuotannon koordinaatio ja harrastusmahdollisuuksista viestiminen Helsingin alueella kaikille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Ryhmäaloitteessa ehdotetaan lisäksi hyvän mielen kohtaamispaikan perustamista esimerkiksi Helsingin keskustakirjasto Oodin yhteyteen. Nuorisopalveluissa suunnitellaan parhaillaan Oodiin avoimen nuorisotilan perustamista vuoden 2021 aikana. Tarkoituksena on vahvistaa nuorisotyötä keskustan alueella ja mahdollistaa nuorille avoin tila, jossa voi tavata nuorisotyöntekijöitä ja muita nuoria. Tällä toimenpiteellä lisätään nuorten matalan kynnyksen tukea ja keskustelumahdollisuuksia aikuisen kanssa keskustan alueella erityisesti ilta-aikoina ja nuorten vapaaajalla. Samalla lisätään Oodin ja nuorisopalveluiden henkilöstön välistä yhteistyötä nuorten asioita koskien. Kevään aikana Oodin nuorisotilaa ja siellä tapahtuvaa toimintaa tullaan kehittämään myös yhdessä nuorten kanssa.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi